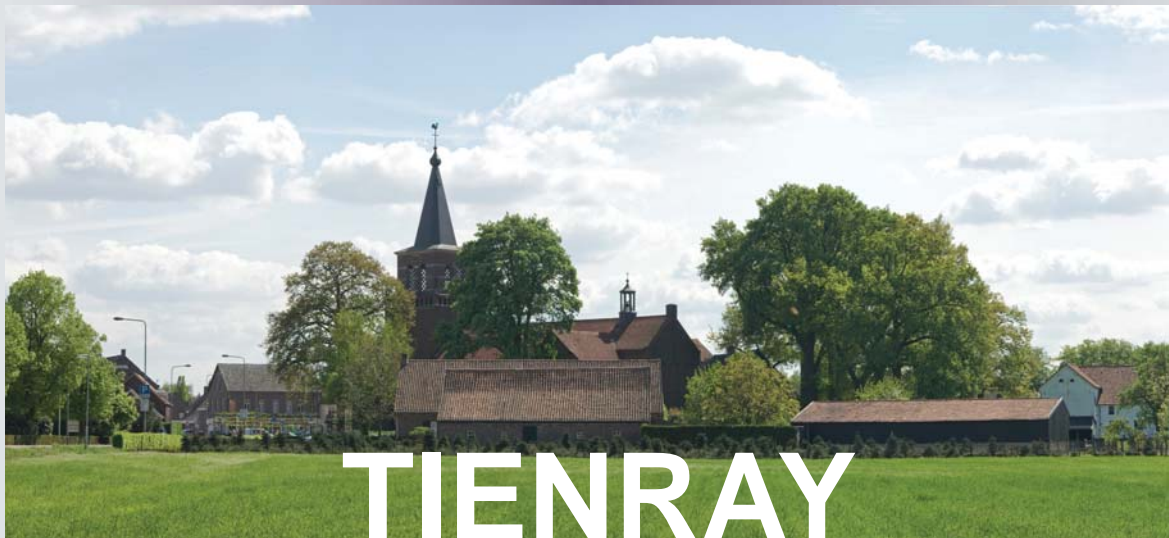

DorpsOntwikkelingsPlan

Je kunt er niet omheen

Dorpsraad Tienray

Inhoudsopgave

Voorwoord en verantwoording	Pag.
1. Inleiding	7
1.1. Tienray in het kort	7
1.2. De enquête	8
1.3. Dorpsgesprekken	10
1.4. Het DOP: leeswijzer	10
2. Woningbouw en woonomgeving	11
2.1. Bijzonder Tienray	11
2.2. Woningbouw	11
2.3. Groen in het dorp	13
2.4. Toegankelijkheid en veiligheid	13
2.5. Dorpskernverfraaiing	14
2.6. Ontwikkelingen buitengebied	15
3. Verenigingen en de dorpsgemeenschap	17
3.1. Algemeen	17
3.2. Voorzieningen	18
4. Verkeer en verkeersveiligheid	22
4.1. Spoorstraat/ Kloosterstraat (N554)	22
4.2. Swolgenseweg	22
4.3. Overige wegen bebouwde kom	23
4.4. Buiten de bebouwde kom	23
5. Toerisme en recreatieve ontwikkelingen	24
5.1. Dorp van gastvrijheid	24
5.2. Klein Lourdes	24
5.3. De Diepeling	26
6. Kunst en cultuur	27
6.1. Inleiding	27
6.2. Culturele activiteiten	27
6.3. Kunst in de openbare ruimte	28
7. Dorpsraad	31
7.1. Samen een doel	31
7.2. Maatwerk en resultaten	31
7.3. Ten slotte	32
8. Projecten	33
9. Bijlagen; thema's en resultaten dorpsgesprekken, bronvermelding	36

secretariaat dorpsraad Tienray
Leemberg 8
5865 BR Tienray
tel. (0478) 515 291
e-mail: info@dorpsraadtienray.nl
site: www.dorpsraadtienray.nl

Voorwoord en verantwoording

Voor u ligt het DorpsOntwikkelingsPlan Tienray (DOP). Het is geschreven na het verzoek in 2006 van de gemeente aan de toenmalige dorpsraad om een algemene toekomstvisie voor Tienray op te stellen. Het omvat een inventarisatie van de huidige dorpsstructuur en biedt tegelijkertijd een agenda voor projecten die kunnen leiden tot behoud en verbetering van onze leefomgeving.

Om een zo breed mogelijk draagvlak te verkrijgen heeft de dorpsraad de wensen en ideeën van de inwoners geïnventariseerd. Dat gebeurde via een huis-aan-huis verspreide enquête, die een enorme respons opleverde en die tevens een leidraad vormde voor twee dorpsbijeenkomsten in mei en juni 2008. De ideeën die uit de enquête en de bijeenkomsten naar voren kwamen, zijn in deze notitie grondig verwerkt.

Wij zijn ervan overtuigd dat het DOP een goede basis vormt voor toekomstige afspraken tussen bewoners, gemeente en andere partijen om de leefbaarheid van ons dorp te behouden en verbeteren. Ook wanneer straks een deel van de gemeente Meerlo-Wanssum in 2010 samengaat met de gemeente Horst aan de Maas.

Het Tienray van vroeger laat zich moeilijk vergelijken met het Tienray van nu. In een tijd waarin de dagen langer duurden, men vooral lokaal georiënteerd was en het geloof een belangrijke hoeder was voor het dagelijks leven, bleef de toekomst beperkt tot enkele dagen of een seizoen. Tegenwoordig is de toekomst een serieus en breed omarmd begrip geworden en ingebed in de ontwikkeling van het heden. Met het schrijven van deze toekomstvisie voegen we een nieuw hoofdstuk toe aan de geschiedenis van Tienray.

Op deze plaats willen we graag iedereen bedanken die een bijdrage heeft geleverd aan de totstandkoming van het DOP, in het bijzonder de dorpsraad en de inwoners die aan de enquête en de dorpsbijeenkomsten hebben deelgenomen. Zonder hun inzet zou deze notitie er nu niet liggen.

Uitvoerenden:

Projectgroep DOP : **Huub Driessen**, Erik van Maarschalkerwaard, Arjanne van 't Klooster, Anthony van Baal, Ad Burghoorn

Enquête : Huub Driessen, Erik van Maarschalkerwaard, Arjanne van 't Klooster, Anthony van Baal, Ad Burghoorn, Wil Stultjens, Truus Knoops, Wilma Jacobs

Foto's en illustraties : Erik van Maarschalkerwaard, Huub Driessen, Patricia Levens, Peter Rongen, Hay Verstraelen, Edward Voeten, Juul Willems

Tekstredactie : Thijs Lenssen

1. Inleiding

1.1. Tienray in het kort

Tienray is een landelijk gelegen dorp in Noord-Limburg en telt ongeveer duizend inwoners. Als een van de zes dorpskernen van de gemeente Meerlo-Wanssum ligt het vanaf afrit 10 van de A73 zo'n vijf kilometer ten oosten van Horst. Omringende dorpen zijn Melderslo, Castenray, Oirlo, Meerlo en Swolgen.

Tienray kent als Klein Lourdes een rijke pelgrimsgeschiedenis. Nog steeds trekt de Mariagrot jaarlijks duizenden pelgrims. Kenmerkend zijn de kruiswegstaties die in het dorp te bewonderen zijn. Gemetselde kapellen met gebeeldhouwde reliëfs bevinden zich rond de kerk en tussen de kerk en het kruiswegstatiepark langs de Molenbeek.

Met een willekeurige opsomming kunnen we Tienray verder in een notendop karakteriseren. Naast de verering van Maria is het dorp bekend vanwege damesmode, beton, prei, De Groene Lantaarn, de N554, vrachtwagens, kippen, eieren, varkens, verf en behang, tegels, plafonds, licht, geluid en beeld, 't Raayke, het winkeltje achter de kerk, Hanna van der Voort, Supermarkt Jan Linders, asperges, houten meubels, zonweringen, het kienen, de Mariaschool, Museum Sorghvliet, autoverkeer, fietsknooppunt 54, de spoorwegovergang, bossen en de meanderende Molenbeek.

“Het is er goed wonen, door de grotere mobiliteit is het ook met werk te combineren en de betrokkenheid is groter dan in de steden. Dat dit door vaak oudere dorpingen niet zo wordt ervaren is omdat zij zelf nog altijd uitgaan van het dorp van hun jeugd. Maar het idee van het autonome dorp waar zich alles afspeelt is ingehaald door het woondorp. Rondom het dorp gebeurt veel waardoor het overdag stil is”.

(Uit een artikel uit het Friesch Dagblad, 'Dorpen praten zichzelf een crisis aan')

In de beginjaren van de twintigste eeuw, toen Tienray een florerend pelgrimsoord was, waren er vele winkels, hotels, pensions en cafés te vinden. Anno 2009 herinnert weinig aan de vroegere bedrijvigheid. Het in 1909 gestichte klooster van de Missiezusters van het Kostbaar Bloed is in 2007 Hotel St. Joseph geworden en in 2009 een opvanglocatie voor asielzoekers. De steenfabrieken hebben plaats gemaakt voor moderne industrie. De bakkerijen, het postkantoor en vele andere winkels zijn verdwenen.

Oude foto's tonen een fraai dorpsplein met bomen en een uitnodigend terras. In een tijd waarin snelheid en commercie nog niet bepalend waren, verplaatsten wij ons te voet, per fiets of met paard en wagen.

Zoals de hele wereld veranderde en zich ontwikkelde, veranderde ook Tienray. De actieradius van de dorpsbewoner is almaar groter geworden en het dorp maakt intussen deel uit van een landschappelijk, stedelijk, economisch, en sociaal netwerk.

Steeds meer invloeden van buitenaf zijn het aanzien van het dorp gaan bepalen. Toch geeft ook onze eigen sociale conditie richting aan hoe wij in de maatschappij staan. De vrijheden die wij ons hebben verworven en het comfort waarin we willen leven stellen nieuwe voorwaarden aan onze leefomgeving.

We hechten aan onze privacy. Daar waar vroeger woningen onderling met elkaar verbonden waren door straten en paden, liepen private en openbare ruimte in elkaar over. Nu is een duidelijke scheiding waar te nemen tussen openbaar en privaat. Kavels worden afgebakend en wat overblijft is de openbare ruimte waar niemand zich echt meer verantwoordelijk voor voelt. Enthousiaste en ambitieuze pogingen om onze ruimte te verfraaien sneuvelen vaak al bij voorbaat door de gedachte aan mogelijke vernielingen. Dat is jammer. Want juist hierin schuilen mogelijkheden om ons als dorp te onderscheiden en op een positieve wijze te laten zien.

1.2. De enquête

Welke gevoelens en ideeën leven er onder de inwoners van Tienray? Voor het realiseren van het DorpsOntwikkelingsPlan (DOP) is die vraag essentieel. Om daar een zo breed mogelijk beeld van te krijgen werd besloten een dorpsenquête te houden. Dat gebeurde in 2006.

Werkwijze en opzet

De enquête werd aangekondigd met informatie in het dorpsblad Tienders Krántje (TK). Ter aanvulling gaf de gemeente een signaal af waarin het belang van het DOP voor Tienray werd onderschreven. De enquêteformulieren werden huis aan huis bezorgd en ook weer opgehaald door leden van de dorpsraad.

Voor het invullen van de vragenlijsten werd twee weken gereserveerd. Desgewenst konden inwoners aanvullende informatie of uitleg vragen bij leden van de dorpsraad. In de hoogste groepen van de lagere school werden de vragenlijsten gezamenlijk ingevuld.

Na het verspreiden van de formulieren besteedde het TK nogmaals aandacht aan de enquête.

De vragenlijst bestond uit de volgende onderdelen:

Persoonlijke gegevens: Leeftijd van diegene die de enquête invulde, met een keuze uit vier leeftijdsgroepen: 10-18 jaar (de jeugd kon een andere speciale jeugdenquête invullen); 18-25 jaar; 25-65 jaar en 65 jaar of ouder.

Thema's: Woonomgeving, Werken in en rond Tienray. Verkeer en Sociale Veiligheid, Sociale leven, Voorzieningen, Natuur, Milieu en Recreatie, Bestuurlijke klimaat en tenslotte Hoe beleeft u Tienray? / In hoeverre is Tienray uniek?

De vragenlijst bevatte meerkeuzevragen, maar gaf ook gelegenheid persoonlijke antwoorden te geven of een keuze verder toe te lichten. Tenslotte werd per thema gevraagd dit te waarderen met een cijfer.

Uitkomsten

De respons was enorm! Van de 550 uitgereikte vragenlijsten kwamen er 380 ingevuld terug. Opvallend genoeg bleken niet veel jongeren (18-25 jaar) de vragenlijst te hebben ingevuld. Een verklaring daarvoor kunnen we niet geven. Gezien het aantal respondenten geven de uitkomsten niettemin een goed beeld van de ideeën en gevoelens van de inwoners.

Thema's enquête (rapportcijfer waardering):

Woonomgeving	7,47
Werken in en rond Tienray	n.v.t
Verkeer en Sociale Veiligheid	n.v.t
Sociale leven	6,45
Voorzieningen	6,12
Natuur, Milieu en Recreatie	6,95
Bestuurlijk klimaat	6,52
Hoe beleeft u Tienray? / In hoeverre is Tienray uniek?	7,26

Statistische gegevens Tienray:

Het aantal inwoners per 31 december 2007 bedroeg 1106 verdeeld over de volgende leeftijdsgroepen. Ter vergelijking rechts de opgehaalde enquêteformulieren per leeftijdsgroep.

Kinderen tot en met 10 jaar	156	n.v.t	%
Tieners van 11 tot en met 17 jaar	68	47	69
Jongeren van 18 tot en met 25 jaar	86	10	15
Volwassenen van 26 tot en met 65 jaar	637	269	42
Ouderen vanaf 66 jaar	159	54	34
Totaal	1106	380	34

Bijlage 1: Een overzicht van de thema's en de belangrijkste reacties van de deelnemers aan de dorpsbijeenkomsten.

Bijlage 2: De bronvermelding

1.3. Dorpsgesprekken

Na een arbeidsintensieve verwerking van de enquêteformulieren konden begin 2008 de uitkomsten van de enquête worden gepresenteerd.

Naar aanleiding van de resultaten volgden op 14 mei 2008 en 10 juni 2008 twee bijeenkomsten met dorpsbewoners. Daarvoor werden in samenwerking met de Vereniging Kleine Kernen Limburg (VKKL) een tiental thema's gekozen. Met onderwerpen als: groei van het dorp, het sociale klimaat, toerisme, bedrijvigheid, verkeerssituatie, verenigingen en vrijwilligers werden de actuele situatie en wensbeelden in kaart gebracht.

In totaal hebben ongeveer vijftig inwoners op deze wijze een bijdrage geleverd aan de vorming van het DOP voor Tienray.

1.4. Het DOP: leeswijzer

De enquête en de dorpsgesprekken leverden een duidelijk beeld op van de wensen, ideeën en mogelijkheden voor ons dorp Tienray. Kortom: er was voldoende materiaal om een heldere toekomstvisie en oplossingsrichtingen te kunnen formuleren. Uitgaande van onze eigen identiteit is ook de positie van het dorp binnen de gemeente en de regio hierin betrokken.

Ter wille van de helderheid hebben we, indien mogelijk, zowel de huidige situatie als de wensbeelden van de inwoners beschreven. De gepresenteerde oplossingsrichtingen zijn bedoeld om de praktische uitvoerbaarheid aan te tonen en de gedachten daarover te stimuleren.

Centraal uitgangspunt bij het opstellen van het DOP was dat het een plan *van en voor* de Tienraynaren moet zijn.

2. Woningbouw en woonomgeving

2.1. Bijzonder Tienray

Het in 2005 door de dorpsraad opgestelde *Bijzonder Tienray* is een lijst met bijzondere bouwwerken/elementen, markante klein- en grootschalige gebouwen en interessante architectonische/ landschappelijke ensembles in het dorp. Deze lijst kan als houvast dienen bij uitbreiding, inbreiding en vernieuwing van Tienray in de toekomst. Wij vinden het belangrijk om lokale architectonische kwaliteiten te blijven waarderen, zonder dat dit een beperkende factor moet zijn bij vernieuwingen en veranderingen. Elke tijd, elke generatie stelt immers nieuwe eisen aan zijn woonomgeving.

2.2. Woningbouw

De inwoners zijn over het algemeen zeer tevreden met hun woonklimaat. Het wordt met een hoog cijfer (7.5) gewaardeerd. De rust, ruimte, landelijke omgeving, het naburige bosgebied, het dorpskarakter, de kindvriendelijke omgeving en de aanwezigheid van een supermarkt zijn de belangrijkste kenmerken die in dit verband genoemd worden. De meeste inwoners ondervinden geen hinder van een of andere vorm van overlast. Speelvoorzieningen en buitensportmogelijkheden zijn er over het algemeen ook voldoende.

Tienray mag, als het aan de inwoners ligt, in de komende tien tot twintig jaar groeien zolang het dorpskarakter maar behouden blijft. Voor een toekomstplan is het belangrijk te weten wat voor woningen in de reeds bestaande bouwplannen opgenomen zijn en welke typen woningen volgens onze inwoners gebouwd zouden moeten worden. (Belangrijk: op 1 Januari 2008 bestaat het woonbestand uit 445 woningen waarvan 79 huur- en 366 koopwoningen).

Actuele bouwplannen

Het bouwplan *Zwanenberg*, eind 2008 gestart, voorziet voorlopig in de bouw van twaalf betaalbare huur/koopwoningen voor de woningbouwvereniging en vier halfvrijstaande (twee-onder-één-kap) particuliere woningen. In (een) volgende fase(s) komen er nog eens 22 geschakelde en negen levensloopbestendige woningen. In totaal worden er op het bouwterrein tussen de Leemberg en de Zwanenweg 53 woningen gerealiseerd.

Het bouwplan *De Kloostertuin* voorziet in de bouw van luxe en goedkope woningen. Het plan is nog niet definitief en er is nog ruimte om het aanbod op de vraag naar bepaalde woningen aan te passen. Wij hebben de gemeente gevraagd om maatregelen te treffen om ervoor te zorgen dat de aanwezige bomen zoveel mogelijk kunnen blijven staan.

Wij vinden het belangrijk dat de kloostertuin de huidige parkachtige uitstraling zoveel mogelijk kan behouden. Belangrijk is ook dat er aandacht is voor een mogelijk gevaarlijke verkeerssituatie nabij Zonnehof en Mariaschool die kan ontstaan wanneer de geplande wegen in dit plan ook daadwerkelijk gerealiseerd gaan worden.

Bouwplan Kloostertuin met de nieuw geplande ontsluitingsweg

Er zijn o.m. plannen voor de bouw van een vijftal woningen in en rond de witte boerderijhoeve achter de kerk aan de Burgemeester van de Berghlaan en twee woningen op de plaats van de oude parochiezaal aan de Bernadettelaan. In 2009 wordt er op verschillende plaatsen in Tienray in de vrije sector gebouwd en zijn er nog enkele kavels beschikbaar om te bouwen. Wanneer de fusie van voetbalverenigingen Top '27 en Swolgense Boys een feit is, zou ook de locatie van het huidige voetbalcomplex aan de Nehobolaan gebruikt kunnen worden voor woningbouw.

Er kan volop gebouwd worden in Tienray

Wensbeeld:

Tienray kent een eigenheid in zijn woonomgeving. Bouwplannen moeten met aandacht voor het kenmerkende van het dorp ontwikkeld worden. "De kloostertuin" kan een zich onderscheidende en aantrekkelijke woonomgeving worden.

Uit onze enquête blijkt dat er vooral behoefte is aan betaalbare huur- en koopwoningen:

- Voor jongeren/ samenwonenden en startende gezinnen: betaalbare koopwoningen, (starterswoning) en betaalbare huurwoningen.
- Voor alleenstaanden en ouderen: betaalbare huurwoningen
- Voor gezinnen: betaalbare koop-/ huurwoningen
- Ouderen/ mensen met een beperking: Zorgwoningen/ levensloopbestendige woningen.

Blauw	: Project "Kloostertuin", in ontwikkeling
Rood	: Bouwlocatie "Vostermans", in ontwikkeling
Groen	: Project "Zwanenberg", eerste fase gerealiseerd
Geel	: Bouwlocatie bestemd voor de bouw van 2 woningen
Violet	: Bouwlocatie bestemd voor de bouw van 2 woningen
Oranje	: Bouwlocatie bestemd voor de bouw van 2 woningen
Licht Groen	: Huidig voetbalterrein, na een fusie van de voetbalclubs van Tienray en Swolgen een mogelijke bouwlocatie

Om koopwoningen betaalbaar te maken kan voor sommigen het bouwen in eigen beheer een oplossing zijn. Onze gemeente heeft reeds uitgewerkte plannen om dit voor de toekomst op beperkte schaal mogelijk te maken. In de huidige bouwplannen is deze mogelijkheid echter niet meegenomen.

Om in Tienray te kunnen blijven wonen is het ook belangrijk dat de woningen die gebouwd gaan worden levensloopbestendig zijn. De bestaande senioren woningen in het Zonnehof voldoen immers niet meer aan de huidige eisen van een seniorenwoning en het lijkt onmogelijk of te duur om ze nog voldoende aan te passen. Het is daarom van belang om in de bouwplannen met onze senioren rekening te houden.

2.3. Groen in het dorp

De dorpsraad pleit voor een toeristisch beleid dat de identiteit en de aantrekkelijkheid van Tienray versterkt. Meer en goed onderhouden groen maakt van ons dorp een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving. Wij vinden dat het groenbeleid van onze gemeente door onze toekomstige gemeente overgenomen moet worden en waar nodig ook praktisch verder uitgevoerd moet worden.

2.4. Toegankelijkheid en veiligheid

In de nabije toekomst komen er relatief meer oudere mensen in onze maatschappij. Alleen al daarom pleiten wij voor een woonbeleid dat rekening houdt met ouderen en/of mensen met een beperking. Al onze voorzieningen moeten voor iedereen toegankelijk zijn of worden.

Uit de enquête komt naar voren dat in sommige delen van het dorp mensen zich niet helemaal veilig voelen vanwege het ontbreken van straatverlichting. Zo mag onder meer de Nieuwe Baan, Bernadettelaan en Kerkhoflaan nader onder de loep worden genomen.

Van de vroegere *pedjes* in het dorp zijn er niet veel meer over. Er zijn nog enkele verbindingspaden tussen straten, zoals het Hay Thiessenpedje en de Kerkhoflaan. Als uitbreiding op de wandelinfrastructuur ziet de dorpsraad graag dat er in het bouwplan Zwanenberg een wandelontsluiting wordt opgenomen tussen de Trambaan en de Swolgenseweg.

Bij de realisatie van het bouwplan Zwanenberg moet ook de Nieuwe Baan aangepast worden aan de wensen van de bewoners.

De gemeente Meerlo-Wanssum is met een pilot project gestart: een onderzoek naar toegankelijkheid uitgevoerd door het bureau NEXT Generation. De uitkomsten van dit onderzoek moeten geborgd worden in de fusiegemeente en verder ontwikkeld. Toegankelijkheid stimuleert immers contacten en daar hebben we allemaal recht op! We stellen ons onder meer gezellig ingerichte pleinen zonder drempels of andere onnodige obstakels voor met daaromheen betaalbare levensloopbestendige woningen! Tenslotte vragen wij ons af waarom er geen overlegorganen zijn waarin de belanghebbende partijen zitting kunnen nemen. Het is immers essentieel dat er een aantrekkelijk, voor iedereen toegankelijk en op het dorp afgestemd woonplan komt.

Verder moeten burgers, veel meer dan nu mogelijk is, zelf kunnen bepalen hoe hun woningen eruit gaan zien. De dwingende rol van overheid en projectontwikkelaars mag worden beperkt.

2.5. Dorpskernverfraaiing

'Het is een mooi dorp maar het centrum stelt niet veel voor', zo ving de postbode eens op uit de mond van twee fietsende toeristen. Gelukkig heeft de gemeente Meerlo-Wanssum dit voorjaar een aantal pleintjes in de kern van het dorp opnieuw ingericht. Tienray vormde een pilotproject voor de andere kernen. De gemeente heeft samen met de dorpsraad de keuze voor de herinrichting bepaald. De herinrichting heeft een eind gemaakt aan onder meer de rommeligheid van de kenmerkende vijfsprong. De ruimte werd veelal gebruikt als parkeerplaats. Na de verfraaiing is de sfeer van de dorpskern terug gekeerd: een plek waar het prettig is om te verblijven voor zowel bewoners en bezoekers. Ter hoogte van de leibomen zorgen nieuwe haagblokken voor een samenhang tussen de pleintjes onderling. Losse borderbeplanting tussen de hagen geeft kleur aan het geheel en zorgt voor een aangename dorpse sfeer. Door op alle pleintjes dezelfde beplanting en verharding te gebruiken, is een samenhangend geheel ontstaan.

Ook delen langs de Swolgenseweg en de Nieuwe Baan kregen een opknapbeurt, evenals het plantsoen en het pleintje aan de Ringovenhof en het plantsoen aan de Ger Wijnhovenstraat. Tenslotte werd er ook nog een parkeerstrook langs de Nieuwe Baan aangelegd en het bestaande trottoir verder doorgetrokken. Op een later moment is het de bedoeling om een eigentijds vormgegeven dorpsbron (met Klein Lourdeswater) te plaatsen. Maar vooral is het te hopen dat er zich een uitbater voor in de dorpskern aandient, die zich wil manifesteren en weer een levendige ontmoetingsplek voor dorpsbewoners en passanten wil/ kan creëren.

Uiteindelijk zijn het de mensen die een dorpskern maken. Er kan veel worden ingevuld maar zonder bezoekers, bewoners, klanten, toeristen, bewonderaars, pelgrims, passanten bestaat een dorp niet. De bebouwing en situering van de dorpskern heeft het in zich weer een markante plek te worden. Wenselijk daarvoor is ook dat er minder verkeer door het dorp komt te rijden. Daarover meer in het hoofdstuk Verkeer en verkeersveiligheid.

2.6. Ontwikkelingen buitengebied

Kernrandzone

Mensen wonen in Tienray of komen in ons dorp wonen vanwege de rust en ruimte die ze er aantreffen. Bij de bestemming van industriële activiteiten dient hier rekening mee gehouden te worden. In de kernrandzone is het gebied tussen de Spoorstraat en de Nehobolaan hiervoor gereserveerd. Wij vinden dit een goede keuze zolang er alleen kleinschalige en specialistische industriële activiteiten zijn toegestaan. Deze activiteiten mogen niet milieubelastend zijn en zeker niet leiden tot nog meer verkeer in ons centrum. Het verdient de voorkeur het gebied door een rondweg te ontsluiten. Dit staat al vele jaren op de politieke agenda.

Buitengebied

Toeristische eigenschappen laten zich niet begrenzen door de kernrandzone. Onze inwoners zien dit ook en drukken dit uit met een relatief hoog waarderingcijfer (6,95) voor ons mooie buitengebied. Daarnaast zien ze duidelijk de mogelijkheden van dit gebied om ons dorp te helpen ontwikkelen en dragen daarvoor ook ideeën aan. De landschappelijke ruimte moet daarvoor wel interessant en groot genoeg blijven.

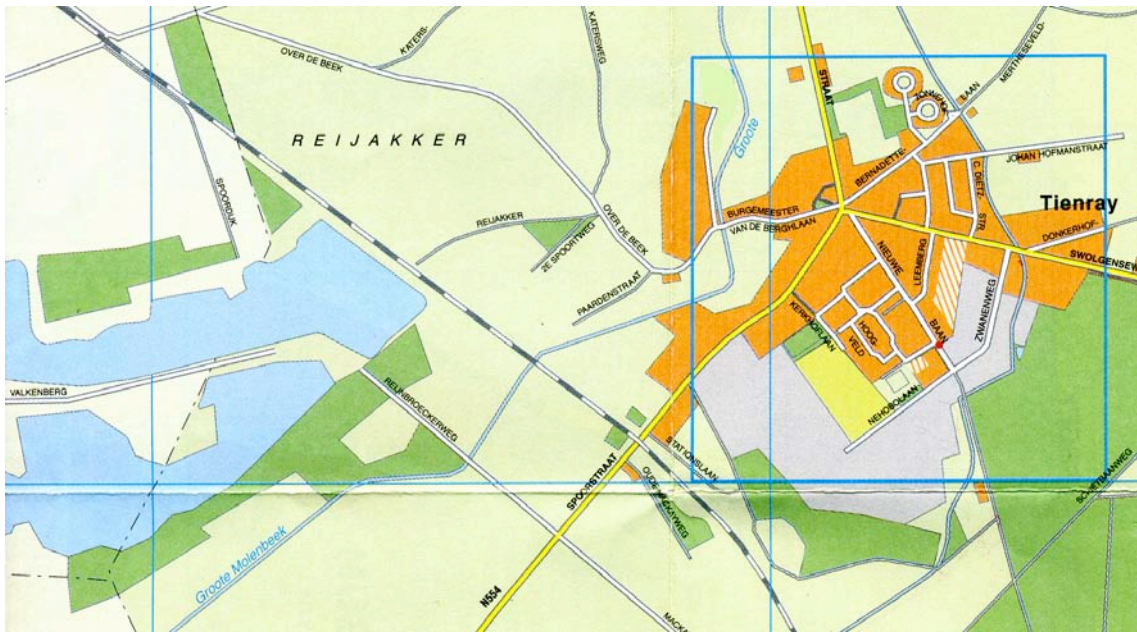
Ook bij toekomstige landschapsontwikkelingen moet met dit belangrijk gegeven rekening worden gehouden.

Hoewel bepaalde industriële en agrarische ontwikkelingen zeker nodig zijn, passen veel grootschalige activiteiten niet meer ergens midden in een landschap. Zo vallen megastallen volgens ons in de categorie industriële ontwikkeling en horen daarom in een zorgvuldig gekozen gebied thuis. De overheden zien dat gelukkig ook steeds meer in en hebben Landbouw Ontwikkelings Gebieden (LOG's) gedefinieerd en aangewezen. We begrijpen echter niet dat een belangrijk deel van ons buitengebied als LOG is aangewezen. De bouw van grote stallen in dit gebied zou namelijk een toeristische ontwikkeling van ons dorp kunnen hinderen.

Verder pleiten we voor een verplichte inpassing van agrarische bouwwerken in het landschap. Het is zonde wanneer een concentratie van stallen of andere bedrijfsgebouwen aan weerszijden van de weg tot tunnelvorming op onze buitenwegen leidt. Gebouwen zouden het open landschap zo min mogelijk moeten verdelen en/of de horizon 'vervuilen'.

Bouwwerken zoals megastallen kunnen een gevaar voor de mooie en schone woonomgeving zijn. Wanneer we artikelen over deze stallen lezen, bekruipt ons het gevoel dat de veiligheid teveel wetenschappelijk gedefinieerd wordt.

De daadwerkelijke praktisch haalbare veiligheid moet volgens ons de leidraad zijn bij het verlenen van een bouwvergunning. Totale veiligheid bestaat immers niet per definitie uit een optelsom van deelveiligheden.

Het buitengebied van Tienray met links op de kaart de Diepeling en rechts het bos- en natuurgebied Tienrayse en Swolgenderheide

3. Verenigingen en de gemeenschap

3.1. Algemeen

Tienray is zeventien verschillende soorten verenigingen rijk: een carnavalsvereniging, gemengd koor, voetbalvereniging, toneelvereniging, muziekvereniging, majorettes- en twirlvereniging, hengelsportvereniging, handboogsportvereniging, jagersvereniging, vrouwenbeweging, biljartclub, dartsclub, KBO met zes onderdelen, jongerencentrum, diverse buurtverenigingen, Stichting kruisen en kapellen en een Heemkundevereniging. De voetbalclub, handboogsportvereniging, KBO en jongerencentrum Gaellus beschikken over een eigen accommodatie. De Stichting kruisen en kapellen en de Heemkundevereniging zijn gezeteld in 'de winkel' achter de kerk. Dit gebouw is eigendom van de R.K. Kerk te Tienray. De overige verenigingen maken gebruik van het gemeenschapshuis Parochiehuis, Hotel Sint Joseph (voormalig klooster) of van het dienstencentrum Zonnehof. Daarnaast beheert stichting 't Speulhuukske de speeltuin en organiseert KidsFun activiteiten voor kinderen. Beide verenigingen/stichtingen hebben overigens geen leden. De verenigingen organiseren diverse activiteiten die over het algemeen goed bezocht worden.

Uit de enquête blijkt dat veel inwoners van Tienray lid zijn van een vereniging, hetzij in het dorp zelf, hetzij elders. Met het waarderingscijfer (6,45) voor het sociale leven geven de inwoners aan dat de Tienderse samenleving niet meer zo hecht is als vroeger. Meerdere verenigingen klagen dat hun ledental daalt en dat de gemiddelde leeftijd van hun leden stijgt. Enkele verenigingen hebben zelfs al overwogen om hun vereniging op te heffen.

Intussen wordt op diverse manieren geprobeerd om aan vrijwilligers te komen. Sommige verenigingen 'verplichten' hun leden om 'vrijwillig' mee te helpen. Andere kloppen aan bij 'nieuwe' inwoners. Het mes snijdt in dit laatste geval aan twee kanten: voor de vereniging hulp, voor de nieuwkomer kennis van het dorp, inwoners en verenigingsleven. Het wordt wel steeds moeilijker om leden te vinden die bereid zijn om taken uit te voeren. Als grootste oorzaken worden genoemd: tijdgebrek en minder of geen samenhangsgevoel (door de individualisering). Bestuursfuncties zijn moeilijk in te vullen. Mensen willen niet meer gebonden zijn.

Wensbeeld:

De vergrijzing van de bevolking zal de komende jaren verder toenemen en dat tegen een achtergrond van economische teruggang. We zullen elkaar moeten gaan helpen, mensen hebben elkaar nodig om de leefbaarheid van een dorp te kunnen voelen. Ons verenigingsleven, dat medebepalend is voor onze dorpsidentiteit, mag niet verloren gaan. Vele vrijwilligers zullen daarvoor nodig zijn. Wij pleiten er daarom voor dat onze gemeente hier deskundig beleid op voert.

Vrijwilligers moeten op een actieve manier ondersteund worden. Daar waar nodig moet de gemeente onze vrijwilligers helpen zodat ze hun doel ook kunnen bereiken. Voer een actief en niet te zakelijk beleid. Wees duidelijk als het om regels gaat, zodat mensen niet om die reden afgeschrikt worden. Maak ruimte voor benodigde subsidies in de begrotingen. Wij willen de gemeente helpen om de juiste weg hierin te vinden.

Concrete voorstellen:

Tijdens een van de dorpsbijeenkomsten is vanuit de inwoners het idee geopperd om een vrijwilligersorganisatie op te richten. Het samenbrengen van onze vrijwilligers heeft onder meer het voordeel dat een gemeente ze beter over de geldende regels en de mogelijke aansprakelijkheid kan voorlichten. Bovendien kan iedere vrijwilliger op deze manier zien dat hij of zij er niet alleen voor staat en dat stimuleert!

De volgende ideeën worden op andere plaatsen al met meer of minder succes toegepast:

- Maak en publiceer een vacaturebank voor vrijwilligers en beschrijf nauwkeurig wat van de vrijwilliger verwacht wordt, zodat mensen die iets voor de samenleving willen doen hun weg kunnen vinden.
- Verdeel het werk in één of meer beschreven werkzaamheden en vermeld de tijd die ervoor nodig is om ze uit te voeren.

- Geef aandacht voor de vrijwilliger als persoon. Persoonlijke aandacht is belangrijk en kan de vrijwilliger in z'n werk steunen.
- Denk in projecten en/of workshops. Werk in een afgesproken periode naar een resultaat toe zonder dat hier verdere verplichtingen aan vast zitten. Laagdrempelig met snel resultaat.
- Richt een omnivereniging op waarbij één bestuur meerdere gelijksoortige verenigingen aanstuurt (dit idee heeft vooralsnog geen draagvlak in het dorp).

3.2. Voorzieningen

Alle mogelijkheden zijn nog niet ontdekt!

Het huidige voorzieningenniveau wordt in de enquête met het vrij lage cijfer 6,12 beoordeeld. Toch heeft een relatief klein dorp als Tienray nog een vrij groot aantal voorzieningen. Die voorzieningen zijn heel belangrijk voor ons dorp en willen we dan ook graag behouden. Met de volgende kanttekening. Door allerlei oorzaken, waaronder de vergrijzing en 'krimp' van de bevolking, zal straks niet ieder dorp meer zijn voorzieningen kunnen behouden. Het kan zelfs zo zijn dat we vaker met onze naaste burens in de omliggende dorpen moeten gaan praten om bepaalde voorzieningen te houden of gezamenlijke doelen te bespreken. Dit is géén toekomstverhaal maar op dit moment al een wijs besluit!

Tienray kent de volgende *maatschappelijke* voorzieningen: een parochiehuis, een jeugdsoos, Dienstencentrum Zonnehof, kantine voetbalclub TOP '27, het clublokaal van de handboogvereniging, het 'winkeltje' achter de kerk, een visvijver, een Groene Kruis gebouw, het streekmuseum Sorghvliet, een kerk, een basisschool en een speeltuin.

De jeugdsoos is er voornamelijk voor de jeugd vanaf 16 jaar. Voor de jongeren van 10 tot 16 jaar is er (nog) geen echte eigen ontmoetingsplek. Ze willen een eigen ontmoetingsplaats waar ze kunnen knutselen, praten en spellen spelen.

Het dienstencentrum is er voornamelijk voor de ouderen. Hier worden door de KBO veel activiteiten georganiseerd. De prikdienst en trombosediens hebben hier eveneens hun onderdak. Het is géén gemeenschapshuis en heeft ook geen horecaverunning. Wanneer het Parochiehuis niet ter beschikking is, wordt wel eens naar het Zonnehof uitgeweken. De gemeente is eigenaar van deze voormalige boerderij van het klooster en Stichting Zonnehof zorgt met een kleine subsidie en veel eigen inzet voor het onderhoud.

De voetbalclub heeft nu nog een eigen kantine en sportvelden, maar wil in de naaste toekomst samen met het naburige dorp Swolgen een nieuw sportcomplex met bijpassende voorzieningen bouwen. De plannen zijn in ontwikkeling en het financiële plaatje is nog niet rond. Op sportief gebied wordt wel al samengewerkt. De handboogvereniging heeft eveneens een eigen clublokaal. De plaatselijke visclub heeft na jaren eindelijk weer een eigen visvijver. Het nu nog aanwezige (Groene Kruis) consultatiebureau zal in de naaste toekomst wellicht naar het nog te bouwen Leefplein in Meerlo verhuizen. Het streekmuseum Sorghvliet herbergt een collectie van oude ambachten en gebruiksvoorwerpen uit de periode 1850 tot 1950.

Het dak van onze kerk, waar zich de 'Lourdesgrot' in bevindt, moet binnen nu en vijf jaar vervangen worden, waarmee een bedrag van circa 250.000 euro is gemoeid. Vóór de komst van de huidige pastoor voelden de mensen zich niet meer zo verbonden met onze parochie waardoor de kerk de laatste jaren minder financiële steun van de inwoners ontvangt.

De brede school heeft ondanks de al ingevoerde extra voorzieningen, zoals een kleine bibliotheek, nog geen ruimtegebrek. Onze senioren en natuurlijk ook mensen met een beperking mogen op onze basisschool boeken lenen en van een internetverbinding gebruik maken. Veel inwoners geven in onze enquête aan onze kinderen op school bij de diverse taken te willen begeleiden en/of te helpen. Een prima vooruitzicht dat bovendien past in de brede school gedachte. De school heeft verder nog een tussenschoolse opvang die met vrijwilligers werkt.

Voor een peuterspeelzaal moeten we naar Swolgen of Meerlo. Ten slotte hebben we een mooie, veilige speeltuin voor kinderen tot ongeveer 12 jaar.

Deze voorzieningen zorgen ervoor dat we elkaar kunnen ontmoeten en dat we bijvoorbeeld ook onze jeugd beter aan het dorp kunnen binden.

Tienray heeft diverse *commerciële* voorzieningen: Het hotel, gevestigd in het voormalige klooster, is een aanwinst voor Tienray. Enkele inwoners geven in de enquête aan dat de cafetaria zeer beperkte openingsuren heeft.

Het terras en het dorpscafé in het centrum van het dorp staan bij de Tienraynaar en wellicht ook bij de toerist nog steeds héél hoog op het verlanglijstje. Verder hebben we diverse winkels, zoals een kledingzaak, een schilder en een supermarkt. Voor voorzieningen als een apotheek, warme bakker, slager, huisarts, fysiotherapeut, tandarts kunnen we in de omringende dorpen terecht. Binnen twee tot vijf kilometer zijn alle belangrijke voorzieningen aanwezig. Dit betekent wel dat deze voor iedere leeftijd bereikbaar moeten zijn. Vooral ouderen geven wellicht daarom aan dat vervoersregelingen, zoals de regiotaxi (voorheen de deeltaxi), zo belangrijk zijn.

Onze inwoners zeggen een aantal voorzieningen te missen: een (24 uren toegankelijk) inzamelpunt voor gescheiden afval en papier, een postagentschap (nu in Meerlo), een pinautomaat en een ontmoetingsplek voor onze jeugd. De jeugd pleit verder nog voor een goed openbaar vervoer naar de NS-stations in Venray en Sevenum. Bestaande dienstverlening zoals de trombosedienst, het bloedprikken en de apotheekservice moeten in ieder geval blijven.

Niet iedereen in onze samenleving is even mobiel; veel mensen zien daarom graag af en toe een vertrouwd persoon aan hun deur verschijnen. Deze contactmomenten bevorderen de sociale veiligheid en geven deze mensen het gevoel dat ze er wel degelijk bij horen. Het lijkt zo een goed plan om de door onze senioren gevraagde dienstverlening en/of zorg centraal vanuit het Zonnehof te organiseren! Sinds kort organiseert Stichting Zonnehof voor belangstellenden maandelijks een gezamenlijke maaltijd, een prachtig initiatief dat zeer goed ontvangen is.

Het Parochiehuis: een kernvoorziening

Het Parochiehuis is een kernvoorziening voor onze gemeenschap en moet ons inziens nog meer gebruikt gaan worden. Het gebouw kan een veel belangrijkere rol spelen als ontmoetingscentrum voor jong en oud. Het inspelen op nieuwe gebruiksmogelijkheden en het opvangen van het gemis aan voorzieningen in het dorp zijn kansen die benut mogen worden. Daarbij kan het parochiehuis helpen de sociale banden tussen mensen op te bouwen en/ of te onderhouden. Daarentegen zou het Zonnehof alleen bij uitzondering als gemeenschapshuis gebruikt mogen worden. Ook is het zo dat de lagere school binnen afzienbare tijd wellicht door ruimtegebrek naar een andere ruimte zal moeten uitwijken. Het Zonnehof en het Parochiehuis zijn daarvoor opties.

Parochiehuis en Dienstencentrum Zonnehof

Het Parochiehuis biedt nu al onderdak aan onder andere de muziekvereniging, toneelclub, majorettevereniging, de vrouwenbeweging, de carnavalsvereniging en het gemengd koor. Ook wordt er bijna iedere zondag gekieënd. De opbrengst van dit kien is voor veel verenigingen nog steeds een van de voornaamste inkomstenbronnen. Het aantal mensen dat kient neemt echter steeds verder af waardoor deze inkomstenbron voor verenigingen en het Parochiehuis onzeker wordt. Bovendien heeft het stichtingsbestuur een claim bij de gemeente neergelegd.

Het dak moet vernieuwd worden. De gemeente heeft de verenigingen die van het Parochiehuis gebruik maken gevraagd een intentieverklaring te tekenen, zodat het toekomstige gebruik van deze ruimte zoveel mogelijk gewaarborgd is. Wellicht kan er ook al een ontmoetingsruimte voor de jeugd in gecreëerd worden.

Om er nu en in de toekomst nog meer activiteiten in onder te brengen is het noodzakelijk het Parochiehuis te revitaliseren.

Een van de problemen is dat het gebouw voornamelijk uit één grote ruimte bestaat die niet flexibel ingedeeld kan worden. Voor kleine partijen is het al gauw een ongezellige omgeving en de zaal is al direct volledig bezet. Het is bovendien een ruimte waar, anders dan in het Zonnehof, geen daglicht naar binnen komt.

Een te bouwen serre tegen de achterwand en het aanbrengen van een flexibele wand zouden het gebouw veel meer sfeer en gebruiksmogelijkheden geven. Op de zolderverdieping zijn wellicht enkele kleinere (vergader)ruimten te realiseren. Door het plaatsen van een dergelijke wand zou bij gelegenheid een gezellig internet- of kermiscafé met klein terras kunnen ontstaan. Overigens zou na wat aanpassingen ook de door héél veel inwoners gewenste pinautomaat in of tegen dit gebouw geplaatst kunnen worden.

Achter het gebouw bevindt zich een grote betegelde oppervlakte met op de achtergrond de oude fietsstallingen van de voormalige huishoudschool. Het terrein is omheind.

Dit terrein moet, zo vinden wij, een open karakter krijgen, het kan met vrij weinig middelen een heel ander aanzien krijgen. Onder de oude bomen is een mooie ontmoetingsplek te creëren. Hier zou bijvoorbeeld een Jeu de Boules baan en/of een kleine skatebaan een plaatsje kunnen vinden. Het is immers belangrijk om de omgeving te laten zien wat er allemaal gebeurt, zodat het gebouw en z'n omgeving wat meer gaat leven en daardoor voor extra aantrekkingskracht zorgt.

Het terrein achter het parochiehuis zou meer open karakter mogen krijgen

Het aangrenzende grasveld is sinds een paar jaar een kermis- en evenemententerrein. We missen hier echter voorzieningen zoals stroom en wateraansluitingen die bij een evenement nodig zijn. Wanneer de eerder genoemde omheiningen verdwijnen en er een nieuwe terreinindeling gemaakt wordt, komt er ook genoeg ruimte voor alle kermisattracties. Het zal duidelijk zijn dat het betegelde terrein en de aangrenzende groenstrook na enkele aanpassingen een veel mooier aanzicht en tal van gebruiksmogelijkheden kunnen krijgen.

Ook andere clubs of verenigingen buiten Tienray mogen onder voorwaarden van het Parochiehuis gebruik maken. Promotie van het gebruik van gemeenschapsruimten zien we anno 2009 als een belangrijke taak voor het bestuur van het gemeenschapshuis of van een daarvoor op te richten werkgroep. Speel in op vragen, laat zien wat de gebruiksmogelijkheden van het gemeenschapshuis zijn en wat er allemaal al gebeurt.

De vier gebouwen, het Parochiehuis, de basisschool, de Soos en het Zonnehof en hun omgeving kunnen tot één grote gezellige ontmoetingsplek uitgroeien!

“Over tien jaar wil ik een huisarts in Tienray en misschien een kabelbaan in de speeltuin en als het kan ook een ziekenhuis”.

Timo, 10 jaar, leerling Mariaschool

Een visie voor een dorp!

"In een dorp wonen tegenwoordig niet alleen mensen die er al héél lang wonen. De samenstelling van het volk is veranderd.

Als een dorp nieuwe mensen aantrekt omdat het er mooi wonen is, en als er plekken zijn om elkaar te ontmoeten, dan ontstaan er vanzelf nieuwe initiatieven vanuit de behoefte van de inwoners".

(Citaat uit: 'Veel dorpen praten zichzelf een crisis aan', Friesch Dagblad)

Dit gebied kan met relatief weinig middelen een heel ander aanzien en meer gebruiksmogelijkheden krijgen.

Kijken we naar het Tienray van nu en de aanwezige bouwplannen dan is deze uitspraak leidend in een verhaal over de voorzieningen in ons dorp.

"Het lijkt soms zo stil in een dorp maar eigenlijk gebeurt er veel; alleen niet meer in het dorp zelf. Het begrip woondorp heeft het begrip autonoom dorp ingehaald".

(Citaat uit 'Veel dorpen praten zichzelf een crisis aan', Friesch Dagblad)

Dit geldt in veel opzichten ook voor Tienray. Mensen hebben veel meer hun eigen bezigheden dan vroeger. Er wordt minder georganiseerd en we zijn meer naar buiten gericht waardoor het steeds moeilijker wordt de gemeenschappelijke voorzieningen in stand te houden.

4. Verkeer en verkeersveiligheid

Tienray is goed bereikbaar voor het verkeer, zowel per auto als met de fiets. Maar de verkeersveiligheid staat al jaren bovenaan op de prioriteitenlijst van de inwoners. Zowel uit de enquête van de dorpsraad i.o. in 2004, als uit de enquête in 2007, blijkt dat het gevoel van veiligheid niet erg groot is.

De inwoners geven onder meer aan dat er veel te hard gereden wordt op de Spoorstraat, Kloosterstraat en Swolgenseweg, ondanks de maatregelen die de gemeente en provincie hebben genomen om de snelheid daar te verminderen.

4.1. Spoorstraat / Kloosterstraat (N554)

Op de Kloosterstraat en Spoorstraat tonen metingen uit 2006 zelfs aan dat maar liefst 15 procent van de meer dan 7000 voertuigen per etmaal harder rijdt dan 60 km/uur daar waar 50 is toegestaan! Een andere bron van ergernis is het vrachtverkeer dat hier door de dorpskern rijdt. Het gaat hierbij grotendeels om vrachtauto's die van de A73, via de N554, naar de haven en het industrieterrein van Wanssum rijden, en om vrachtauto's die van agrarische bedrijven of zandafgravingen via de N554 naar de N270 rijden. Doordat de dorpskern hier niet op berekend is ontstaan onveilige en hinderlijke situaties.

De rijksweg N554 kent bij het binnenrijden van het dorp in de Spoorstraat een 'natuurlijke' snelheidsremmer door een spoorwegovergang. Bij het binnenrijden van het dorp via de Kloosterstraat is er door middel van een wegversmalling getracht de snelheid van het verkeer te verminderen. De N554 heeft verder twee zebrapaden. Deze zebrapaden worden door de inwoners als onveilig omschreven. Dat komt vooral doordat de meeste Nederlanders of niet weten dat men verplicht is te stoppen bij een zebrapad als mensen aanstalten maken om via het zebrapad over te steken, of omdat men geen zin heeft om te stoppen. Een oplossing zouden hier zogenaamde steekovers, verkeersbrigadiers, kunnen zijn. Echter in zo'n klein dorp met veelal twee werkende ouders is het moeilijk om hiervoor voldoende vrijwilligers te vinden.

Drukke op de Swolgenseweg / Tienray rondom een knooppunt van (verbindings)wegen.

4.2. Swolgenseweg

De Swolgenseweg is ingericht als 50 km/uur weg. Bij het binnenrijden van het dorp is er door middel van een wegversmalling getracht de snelheid te verminderen. Verder kent deze weg zogenaamde snelheidsremmers. Deze zorgen ervoor dat men niet van beide zijden tegelijk door deze versmallingen kan rijden en moeten daardoor een remmende werking hebben. Deze werken echter alleen wanneer er tegenverkeer is. Twee zebrapaden zijn aangelegd om onder meer het oversteken van schoolgaande jeugd veiliger te maken.

Snelheidsmetingen op de Swolgenseweg tonen aan dat gemiddeld per etmaal ongeveer 750 voertuigen harder rijden dan 60 km/uur daar waar 50 is toegestaan.

4.3. Overige wegen bebouwde kom

De overige wegen in de bebouwde kom zijn 30km/uur wegen. Deze zijn echter niet als zodanig ingericht. Zonder de nodige inrichting is handhaving op snelheid niet mogelijk. Alleen het plaatsen van borden met '30km zone' is niet voldoende. Automobilisten maken zich zelfs in hun eigen wijk vaak schuldig aan snelheidsovertredingen.

4.4. Buiten de bebouwde kom

Buiten de bebouwde kom is een snelheid van 80 km/uur toegestaan. Naast de wegen naar Horst, Swolgen, Meerlo en Melderslo liggen goede fietspaden. Voor zowel auto's als fietsers is het veilig om op deze wegen te rijden. De weg naar Oirlo (Burgemeester van de Berghlaan) is echter niet geheel berekend op het grote aantal vrachtwagens die daar dagelijks rijden. Door de smalle onoverzichtelijke weg ontstaan er gevaarlijke situaties voor fietsers.

Wensbeeld:

De komende jaren zullen vooral in het teken moeten staan van het verkeersluwer maken van de Spoorstraat/ Kloosterstraat, snelheidsvertragende maatregelen op de Swolgenseweg en het inrichten van de 30 km/uur wegen als zijnde echte 30 km/uur zones. Op de Burgemeester van de Berglaan zou een maximumsnelheid van 60km/uur al voor meer veiligheid kunnen zorgen. Deze weg zou afgesloten moeten worden voor zwaar doorgaand verkeer met uitzondering van bestemmingsverkeer.

Als de haven van Wanssum in de nabije toekomst verder uitgebreid gaat worden is het noodzakelijk dat er ook maatregelen worden genomen tegen de verdere toename van zwaar werkverkeer op de N554. Het verdient aanbeveling een hernieuwde poging te ondernemen de ANWB-bewegwijzering op de A73 aan te passen.

Wanneer de in dit DOP voorgestelde plannen uitgevoerd worden en het aantal bezoekers aan Klein Lourdes gaat toenemen zal er een parkeerprobleem in de kern en rondom de kerk ontstaan. Bij evenementen staan nu al hinderlijk geparkeerde auto's langs de Burgemeester van de Berghlaan. Het is te overwegen het braakliggende perceel aan het begin van de Nieuwe Baan te pachten of aan te kopen om er (al dan niet tijdelijk) een parkeervoorziening in te richten.

Hoewel er genoeg reële mogelijkheden zijn om de verkeerssituatie in het dorp te verbeteren, willen we hier ook enkele idealistische oplossingen noemen:

- Een ondertunneling van de Spoorstraat/ Kloosterstraat.
- Onderweg zou er een speciale afslag kunnen worden gemaakt om door een extra replicagrot te rijden die dienst kan doen als bedevaartplaats voor de haastige pelgrim. Pluspunt is een verkeersluwe Spoorstraat waar mogelijkheden liggen voor de ontwikkeling van een Klein Lourdes - boulevard.
- Het (her)invoeren van een tolweg door Tienray.
- Een rondweg aanleggen buiten de kern van Tienray zonder dat dit ten koste gaat van natuur of het veroorzaken van nieuwe overlast.
- Bestrating met geluidsreducerende straatkeien.
- Een combinatie van bovengenoemde opties

"Ik zou op het kruispunt (bij de kerk) een stoplicht willen omdat het daar heel onveilig is voor de fietsers en als er een stoplicht komt is het minder onveilig op het kruispunt".

Tibi , 12 jaar, leerling Mariaschool

5. Toerisme en recreatieve ontwikkelingen

5.1. Dorp van gastvrijheid

Veel inwoners van Tienray voelen zich nog verbonden met hun dorp. Ze voelen zich thuis in hun dorp en zijn er zelfs in meer of mindere mate trots op. Ze willen hun gasten met open armen ontvangen en vinden dat we in de komende jaren aan de voorwaarden voor deze gastvrijheid moeten gaan werken. Wie ons dorp binnenrijdt, moet het gevoel hebben dat hij of zij zich in een bijzondere plaats bevindt.

Wij hechten héél veel waarde aan een goed toeristisch beleid. Toerisme voor iedereen: jong, oud en natuurlijk of zelfs in het bijzonder voor mensen met beperkingen. Iedereen is welkom in Tienray.

We willen aandacht geven aan onze tradities en de bijzondere historische achtergrond van Tienray. Niet alles wat daarvoor nodig is kunnen we zelf regelen. Zo hebben wij geen invloed op de vestiging van het zo gewenste dorpscafé. Misschien kan de gemeente de drempel voor starters lager maken door bijvoorbeeld jonge ondernemers één jaar lang te steunen zodat ze de kans krijgen om een goed lopend bedrijf op te zetten. Niet eenmalig maar als beleid voor de toekomst om zo de leefbaarheid van het dorp een faire kans te geven.

Als dorp met een eigen identiteit wordt Tienray aantrekkelijker voor de toerist. De grijze uitstraling (vanwege de n554 dwars door Tienray) mag veranderen in een gezellige omgeving met voldoende groen en rustplekken.

Ontmoetingsplekken dorpskern Tienray

Toeristen moeten mensen uit ons dorp kunnen treffen die hun de bijzondere dingen kunnen laten zien en verhalen kunnen vertellen tegen de achtergrond van dat waar ze zo trots op zijn. (Deze doelstelling sluit mooi aan bij de resultaten van een provinciaal onderzoek naar het profiel van de toerist van de komende jaren, (uit een lezing van Pascal Schreurs, “Partner in Leisure” - “De babyboom generatie die bijna senior is”) Wellicht zijn ook de fietsknooppunten ideale plekken om als ontmoetingsplek in te richten. Een rustplaats met een kraan, fietspomp en een oplaadpunt voor de elektrische fiets en de scootmobiel.

5.2. Klein Lourdes

De geloofsbeleving is tegenwoordig veel individueler dan vroeger. Veel mensen geven een eigen invulling aan hun geloof, los van een instituut. Ook in Tienray is het kerkbezoek terug gelopen. Onze kerk heeft zelfs, gelet op het in de naaste toekomst uit te voeren groot onderhoud, moeite om financieel rond te komen. Maar het predikaat Klein Lourdes, dat Tienray bij de inzegening in 1877 heeft verkregen, kan ons dorp helpen zich verder te ontwikkelen. Het bezoeken van een bedevaartsoord past immers bij de zojuist genoemde persoonlijke geloofsbeleving. Dat blijkt ook uit de vele pelgrims die ons dorp nog jaarlijks aantrekt.

De voorwaarden voor een echte ontwikkeling zijn op dit moment niet voldoende aanwezig. Het moment van beleving is erg kort. Een bezoek van een pelgrim kan en moet veel meer inhoud hebben. Tienray heeft hiervoor genoeg te bieden.

Het gebouw achter de kerk ('de winkel') waar vroeger onder andere Devotia en Lourdeswater verkocht werden zou een aanverwante functie kunnen krijgen. In dit gebouw kan bijvoorbeeld een klein historisch museum ingericht worden. Het serveren van koffie met een 'Bernadette' (Tienders gebak) zou een mooi extraatje kunnen zijn. Bezoekers zouden vanuit dit gebouw aan de hand van een plaatselijke folder een wandeling kunnen starten. Een geschikte wandelroute is reeds aanwezig.

Deze wandeling voert onder meer langs de kruiswegstaties. Het kruiswegpark is met enkele wegaanpassingen aan de omgeving van de kerk te koppelen. Op deze manier kan er een groter geheel ontstaan. De ruimte rondom de kerk kan een klein park worden, met onder meer een sfeervol verlicht processiepad en zitbanken. De aanwezige leibomen in de dorpskern zouden getransformeerd moeten worden om meer ruimtelijkheid in de dorpskern te creëren, een betere aansluiting met het gebied rondom de kerk te kunnen maken en de historische gevels in de dorpskern meer tot uiting te laten komen. Misschien is de toren van de kerk als uitzichtpunt in te richten.

Een fraaie dorpskern is een andere voorwaarde om de pelgrim een gevoel van welkom te geven. De pelgrim moet immers ook even in Tienray kunnen verblijven.

Het bezoek van vele pelgrims en het feit dat ons dorp aan een knooppunt van fietsroutes ligt, maakt het voor de commerciële horeca wellicht interessant in Tienray te investeren. Hier liggen financiële mogelijkheden die ons helpen oude gebouwen te restaureren en onze kerk met de prachtige Lourdesgrot een toekomst te geven.

Tienders gebak, de Bernadette

Christendom is van de wereld!

Voor de toekomst van de kerk is het aan te bevelen om kerkelijke vieringen en evenementen niet alleen op Tienray af te stemmen. Een Afrikaanse mis, een Gospelmis, een Poolse mis, enz. kunnen de kerkelijke beleving voor een breder publiek interessant maken.

Ook een jongerenmis, een ziekendag en zeker niet te vergeten een speciale pelgrimsmis met bijvoorbeeld geprojecteerde beelden van Lourdes of andere pelgrimsplaatsen in de wereld kunnen voor welkome ontwikkelingen zorgen.

5.3. De Diepeling

Van bovenregionaal economisch belang is grind- en zandafgraving De Diepeling die zich ten zuiden van het dorp bevindt, grenzend aan Castenray. In de toekomst, wanneer de winning van delfstoffen is beëindigd, kan het gebied zich als natuurgebied ontwikkelen met tal van recreatieve mogelijkheden. In 2003 zijn er al initiatieven geweest om ideeën te ontwikkelen over een toekomstige invulling van De Diepeling, maar er is nog geen eensgezinde visie van de betrokken gemeenten. Tegen de verwachting in heeft de provincie de vergunning voor afgraving verlengd en uitgebreid.

De Diepeling

Er zijn al verschillende mooie wandelroutes in en rond Tienray. De landschappelijke ligging van het dorp levert veel mooie belevingen op van klein- en grootschalig natuurschoon. Te noemen zijn de meanderende Molenbeek, het uitgestrekte bosgebied Tienrayse en Swolgenderheide en De Diepeling.

De natuur is nog beter bereikbaar te maken met een wandelontsluiting vanuit het dorp, via Over de Molenbeek, het paardenstraatje, langs de Molenbeek en over het spoor naar De Diepeling. Aan de andere kant is het goed om in ogenschouw te houden dat niet alles voorgeprogrammeerd en op een presenteerblaadje aangereikt hoeft te worden. Er moet iets te ontdekken overblijven! Mensen moeten ook kunnen rondwandelen en de illusie hebben iets bijzonders te ontdekken, iets te zien wat nog bijna niemand anders heeft gezien. Als De Diepeling zich op den duur kan transformeren tot een omgeving waarin men op bescheiden maar daarom niet minder grootse wijze recreatief kan verpozen, komt er een prachtig natuurgebied op loopafstand van het dorp te liggen.

Vormen van kleinschalige recreatie kunnen een nadere invulling geven aan dit gebied. We denken dan aan wandelen, fietsen, vissen, natuureducatie, trimbaan, land-art, dorpspicknick, paalzitten, enz. Ook voor activiteiten als zeilen, duiken en mountainbiken moet ruimte kunnen zijn binnen een toekomstige inrichting van de nieuwe Diepeling.

Met het oog op duurzaamheid en energie valt ook te denken aan een functioneel gebruik van deze omgeving. Waarom zouden er geen kleinschalige windmolens aan de rand van de enorme waterplassen geplaatst kunnen worden?

6. Kunst en cultuur

6.1. Inleiding

Kunst en cultuur zijn twee verschillende grootheden die vaak als één onderwerp worden benoemd. Het is beter om ze deels afzonderlijk te benaderen.

Een mooie definitie van *cultuur* is er van Edgar De Bruyne (in: *Wat is Cultuur?*, 1937): 'Cultuur en beschaving zijn organische gehelen, kenmerkend voor een gemeenschap, door tijd en ruimte bepaald. Doch deze gehelen zijn gevormd uit betrekkelijk autonome gebieden, waarvan elk zijn eigen structuur en ontwikkelingswetten bezit.' De Bruyne zag al kansen om uit de lokale cultuur munt te slaan. Voor Tienray is het belangrijk juist de eigenheid van het dorp te onderkennen, te gebruiken en te verzilveren.

Als we een omschrijving van *kunst* willen geven, kunnen we denken aan termen als: vernieuwing, zeggingskracht, toevoeging aan de werkelijkheid, geestdrift, talent of ook aan 'werken van schoonheid' (Kramers' woordenboek). Elke kunstenaar geeft vorm aan het wezen van kunst, dat op zijn beurt samen met alle individuele invullingen een cultuur vormt.

Het is essentieel een breed en gevarieerd kader te scheppen voor kunst en cultuur in het algemeen. Ook in Tienray. Kunst in de openbare ruimte en de vormgeving van de omgeving waarin wij wonen, kunnen het woongenot verhogen, kleur geven aan ons leefklimaat en een representatief beeld geven van het karakter van ons dorp.

6.2. Culturele activiteiten

Door het jaar heen bezoeken vele mensen de Lourdesgrot, Museum Sorghvliet en de natuurlijke omgeving van Tienray. Veel mensen passeren al fietsend, -wandeland of per auto Tienray en vangen een glimp op van wat het dorp te bieden heeft.

Tienray kent een rijke culturele geschiedenis en kan bogen op een uitgebreide agenda van festiviteiten: het wekelijkse kienen, de Tienderse revue, carnaval, toneeluitvoeringen Mimus, activiteiten Kidsfun op Koninginnedag, activiteiten van jongerencentrum, Gaellus Open Air, het dorpsstoernooi, handboogschieten, de jaarlijkse kermis en het kermisvissen, de tweejaarlijkse Oldtimer Truckshow, lichtprocessie Klein Lourdes, Klassiek op Locatie, de veteranen-kerstwandeling.

Nieuwe mogelijkheden liggen er in het organiseren van activiteiten in en rond het voormalige klooster. Te denken valt aan: voorleessessies en vertellingen in de kloostertuin, toneel of concerten op locatie. Verder zou een dorpsstraatfeest of een plaatselijke monumentendag (met verhalen) een meerwaarde kunnen hebben.

Vooraf ook liggen er mogelijkheden in het benutten en uitbreiden van bestaande activiteiten. Een nieuw initiatief als Gaellus Open Air is een gratis toegankelijk kleinschalig muziekfestival, georganiseerd vanuit het jongerencentrum, dat een breed publiek wil aanspreken. Dit evenement kan op sympathie van het dorp rekenen en biedt wellicht ook kansen als podium voor een breder cultureel palet.

Voorstelling toneelvereniging Mimus

Gaellus Open Air

6.3. Kunst in de openbare ruimte

De duizenden pelgrims die Klein Lourdes bezochten en bezoeken hebben een belangrijke invloed uitgeoefend op de ontwikkeling en representatie van Tienray. Ze hebben lange tijd het dorpsbeeld en de verschijningsvorm van het dorp bepaald. Dit heeft zijn weerslag in de kruiswegstaties die Tienray rijk is. Het komt ook tot uitdrukking in de wandtegels en andere religieuze beelden die zijn verwerkt in woningbouw.

Het monument voor verzetsstrijdster Hanna van der Voort, vervaardigd door Elly van den Broek, op het Hanna van der Voortplein, is het belangrijkste kunstwerk in Tienray. Met betonklinkers is een vredesduif verwerkt in de bestrating van het plein. Verder zijn er op kleine schaal toegepaste kunstwerken te vinden in en bij private woningbouw, veelal religieus van aard.

In vergelijking met omliggende dorpen is er in Tienray lange tijd geen of weinig aandacht geweest voor kunst in het dorp of kunst in de openbare ruimte. En dat terwijl er zoveel mogelijkheden zijn.

4 Mei herdenking op Hanna v.d. Voortplein

Dorpsbron

Een prachtige locatie voor de toepassing van kunst in de openbare ruimte biedt de dorpskern. De revitalisering van de pleintjes voor Cruysberg, De Groene Lantaarn en de kerk vormt een mooie aanleiding om Tienray een hart terug te geven. Het idee leeft om er een eigentijds vormgegeven 'dorpsbron' neer te zetten. Uit deze watergever kan dan gratis Klein Lourdes-buitenwater stromen.

Op den duur is het ook van belang de omgeving van de kerk en de toekomstige verbouwplannen van hoeve Vostermans te betrekken bij de dorpskern. Bouwactiviteiten moeten in harmonie met de omgeving, met respect voor de historie en met oog voor de toekomst ontwikkeld worden.

Kloosterterrein

Met de bouw van woningen in de voormalige kloostertuin zal er veel groen gaan verdwijnen. Voor het waarborgen van het groene karakter van deze omgeving is het van belang dat toekomstige eigenaren van woonpercelen betrokken worden bij het totaalplan en ook deelverantwoordelijkheid hebben over de bomen die op private grond staan.

Groenvoorzieningen en culturele residuen van het klooster St. Joseph mogen in deze omgeving het ruimtelijke karakter gaan bepalen.

Het is de overweging waard om, voor er gebouwd gaat worden, in de kloostertuin tijdelijk een beeldentuin te realiseren, als eerbetoon aan de zusters die deze plek in Tienray gecreëerd hebben.

Nepomuk

In de nabije toekomst is de brug aan de Burgemeester van de Berghlaan over de Molenbeek aan restauratie toe. Het zou mooi zijn als er bij het vaststellen van financiële middelen tevens budget gereserveerd wordt voor een nieuwe, moderne Nepomuk op de gemetselde reling van de brug.

Land-art

Wanneer grind- en zandafgraving De Diepeling aan de economische verplichtingen heeft voldaan, kan het als natuur- en cultuurgebied ontwikkeld worden. Artistieke mogelijkheden liggen er in het scheppen van ruimte voor het realiseren van land-art projecten. Deze projecten benutten landschappelijke kwaliteiten zonder nadrukkelijk aanwezig te zijn en bevorderen een intensieve beleving van de omgeving.

Project Tiensteen

De twee steenfabrieken die vroeger in het dorp stonden, hebben eveneens grote betekenis gehad voor de ontwikkeling van Tienray. Anders dan de omliggende dorpen, die vooral agrarisch waren georiënteerd, was Tienray vroeger een arbeidersdorp.

In de jaren zeventig van de twintigste eeuw zijn de laatste sporen van de steenfabriek aan de Swolgenseweg uit het dorpsbeeld verdwenen. Het fabrieksterrein werd bouwgrond voor woningen. In de loop van 2007 werd het laatst overgebleven deel van het voormalige fabrieksterrein aan de Leemberg ingetekend met woningen. In totaal zullen er tussen 2008 en 2012 53 woningen verrijzen in het bouwplan dat zich uitstrekt van Leemberg tot Zwanenweg. Het terrein zal met een nieuw aan te leggen straat (Trambaan) ontsloten worden.

De dorpsraad Tienray heeft eind 2006 de gemeente Meerlo-Wanssum laten weten dat zij in dit gebied de 'historie van het steenfabriekverleden' verbeeld en verwerkt zou willen zien. De werkgroep Tiensteen heeft drie ontwerpconcepten ontwikkeld waarbij het bestaan van de steenfabriek in herinnering wordt gebracht met kunst in de openbare ruimte. In het bouwplan is, centraal gelegen, een hemelwaterbergingsgebied (wadi) van ongeveer 17x80 meter gesitueerd dat als drager voor een kunsttoepassing zou kunnen dienen. De gemeente wil hier graag 'een ruimtelijke omgeving creëren van hoge kwaliteit'.

Bouwproject Zwanenberg met op de voorgrond het hemelwateringsgebied

Arbeiders aan het werk op één van de voormalige steenfabrieken die Tienray rijk was

De drie ontwerpconcepten gaan in op de rijke pelgrimsgeschiedenis van Tienray als Klein Lourdes, de Kruiswegstaties, de wereld van de wandelaar en de toekomstige nieuwe inwoners. In het concept *Steenwegstaties* wordt de verlichting van de openbare ruimte aan de Trambaan geïntegreerd met lichtbeelden uit het verleden, ten tijde van het bestaan van de steenfabriek op de nieuwbouwlocatie, in gemetseld straatmeubilair. De groene ruimte wordt een openbare ruimte met een functie van wadi. Een oversteek met gemetselde trappen zal het groene gebied ontsluiten waardoor een open karakter gehandhaafd blijft.

Het *Wandelconcept* verwijst naar het Tienray dat te voet als pelgrimsplaats voor vele bedevaartgangers een gewilde bestemming vormde en vormt. De wandelaar komt hierbij centraal te staan door een langzaamverkeerroute in het bouwplan te verweven. Toekomstige bewoners van Zwanenberg moeten makkelijk te voet hun bestemmingen bereiken (via een wandelontsluiting Swolgenseweg). Zo is er ruimte voor kleine ontmoetingen, ervaringsmomenten voor de wandelaar die iets vertellen over het steenfabriekverleden.

In het *Tegelconcept* wordt een aan de steenfabriek gerelateerd object ontwikkeld dat geïntegreerd kan worden toegepast in de architectuur, private en openbare ruimte. Bekeken vanuit de nieuwe bewoner speelt de historische ondergrond waarop de woning gebouwd is een marginale rol. Ieder zal zijn of haar woning geheel naar eigen smaak inrichten en aankleden. In een bepaald patroon zouden tegels op het terrein het steenfabriekverleden kunnen verbeelden. Onderzocht zou moeten worden of dit ontwerp op subtiele wijze naar private grond is door te trekken.

Voor een verantwoorde invulling van kunst in de openbare ruimte is een goed opdrachtgeverschap onontbeerlijk. Richting geven, sturen en draagvlak creëren bij dorpsbewoners is een taak voor de dorpsraad, maar financiering, verantwoordelijkheid en opdrachtgeverschap zijn zaken die een gemeentebestuur op zich moet nemen.

7. Dorpsraad

Op het moment van verschijnen van de enquête (als voorbereiding voor het schrijven van dit DOP) was de nieuwe dorpsraad van Tienray nog niet zolang actief. Toch kregen we toen al het cijfer 6,52 van de inwoners van Tienray voor ons werk. Dat zegt veel over hoe mensen over de taak van de dorpsraad denken. We besteden er hier afzonderlijk aandacht aan.

7.1. Samen een doel

Het begrip dorpsraad is, ook voor Tienray, zeker niet nieuw. Wel nieuw is de manier waarop een dorpsraad in de bestuurlijk organisatie van de gemeente is opgenomen. Het opzetten en (samen) beschrijven van een duidelijk dorpsradenbeleid met een door de dorpsraad te kiezen onderwerpfafhankelijk niveau van participatie was een grote en juiste stap in de richting van een passend bestuursklimaat.

Dorpspeiling herindeling, gezamenlijk georganiseerd door de dorpsraden in de gemeente Meerlo-Wanssum.

Dit betekent niet dat rond het bestuurlijke klimaat tussen dorpsraad en gemeente geen problemen meer zijn. Er is nog altijd geen goed beeld van de werking van de ambtelijke organisatie en andersom zal het voor de gemeenteambtenaar niet altijd duidelijk zijn wat er allemaal in het dorp speelt en hoe hun handelingen ontvangen worden.

Mensen hebben er vooral moeite mee als het lang duurt voor dingen die op een bepaald moment geregeld lijken te zijn worden uitgevoerd. Waarom niet beter gecommuniceerd? Een goede communicatie zal er toe leiden dat we elkaars werkwijze beter leren begrijpen. Dit is duidelijk een essentiële peiler voor een goed dorpsradenbeleid. De door de gemeente aangestelde contactpersoon tussen dorpsraad en ambtenaar speelt hierin een centrale rol. Hij of zij kent het ambtelijke proces, weet waar de diverse vragen neergelegd kunnen worden, weet wat wij bedoelen en welke informatie gevraagd wordt.

Als dorpsraad kunnen we tegenwoordig kiezen over welke onderwerpen en op welk niveau we willen meepraten. Dat kan uiteraard alleen als we op tijd beschikken over de juiste informatie over zaken en plannen die ons dorp aangaan. Maar voor het verkrijgen en in stand houden van een draagvlak is het daarnaast nodig dat we weten wat er met onze mening gebeurt en waarom het gebeurt. Daar waren nagenoeg alle inwoners het over eens. Dit moet voor de hele ambtelijke organisatie duidelijk zijn of worden.

Draagvlak voor het doen en laten van zowel gemeente als dorpsraad is essentieel. We kunnen niet zonder elkaar als we ons doel, de leefbaarheid van het dorp, willen bereiken.

7.2. Maatwerk en resultaten

Gemeenten, de provincie en andere belanghebbenden stellen veel informatie en subsidies ter beschikking om de dorpsraden bij de verwezenlijking van hun plannen te helpen. Eigenlijk is er al veel geregeld en vastgelegd. Gelet op het unieke karakter en de omvang van de gemeente en het dorp waar het om gaat is maatwerk van wezenlijk belang. Deze eis is voor een dorpsraad alleen vrij hoog of zelfs te hoog. Vooral het gemeentelijke beleid zou er in de toekomst op gericht moeten zijn de dorpsraad met dit maatwerk te helpen. De provincie en het VKKL moeten hierbij zeker niet worden vergeten.

Het huidige beleid is er op gericht dat het werk van een dorpsraad snel resultaten kan opleveren. Wij doelen op de afspraak 'laaghangend fruit' waarbij de gemeente eens per jaar een 'vrij' te besteden bedrag voor het realiseren van kleine gemeenschappelijke doelen ter beschikking stelt. Deze regeling moet blijven bestaan, ze geeft mensen een stimulans en vertrouwen om aan de toekomst van hun dorp mee te gaan werken. En dat vertrouwen hebben we nodig!

Een eerste inventarisatie van kleine doelen (in verband met de 'laaghangend fruit' regeling) heeft al succes gehad. Meerdere, door inwoners ingestuurde ideeën, kunnen nu volgens de afgesproken regels uitgevoerd worden. Een oproep in het Tienders Krántje leverde het volgende op: De vraag voor een bijdrage voor het kunnen aanschaffen van een kabelbaan, promotiespullen voor de kinderen van de basisschool, een monumentje als herinnering aan de verschrikkelijke razzia's in de oorlog en een bijdrage voor het onlangs opgerichte eetpunt van de KBO.

7.3. Ten slotte

De positieve reacties van inwoners zijn een pluim op de hoed die we alleen krijgen omdat onder andere de gemeente ons in staat stelt om op de juiste wijze te acteren.

We moeten niet vergeten dat vooral onze oudere inwoners in de laatste jaren veel dingen in hun dorp hebben zien veranderen. Mensen zijn daarom misschien wel meer bereid om over de actuele problematiek en de toekomst van het dorp te praten. Als dorpsraad zijn we ons ervan bewust dat het daarbij belangrijk is dat mensen altijd het juiste beeld hebben van de zaken waarover we willen praten. Een goede communicatie tussen dorpsraad en inwoners is daarom onontbeerlijk. Ook het referentiekader speelt een duidelijke rol. Het dorp zoals vele, voornamelijk oudere mensen het kennen, bestaat immers niet meer.

We moeten ons ten slotte realiseren dat lang niet iedereen continu bezig is met de actuele zaken in en/ of de ontwikkeling van hun dorp. Als dorpsraad zullen we moeten proberen meer mensen voor hun dorp te interesseren. Wij hopen dan ook dat dit DOP voor meerdere bewoners een stimulans zal zijn om in een van de op te richten werkgroepen zitting te gaan nemen.

8. Projecten

Het opstellen van het DOP voor Tienray heeft verschillende aandachtspunten opgeleverd waaruit concrete projectideeën zijn af te leiden. Deze aandachtspunten en projectvoorstellen kunnen bijdragen aan de uitvoering van het DOP:

- Oversteek spoorlijn naar Diepeling
- Natuurleerpad Diepeling
- Revitalisering boswandelaroute vroegere dorpsraad
- Aanplant groen Swolgenseweg
- Behoud bomen in bouwplan Zwanenweg
- Workshop zebrapad oversteken (N554)
- Herinnering steenfabriekverleden (Werkgroep Tiensteen)
- Aanpassing dorpskern
- Kunstwerk dorpskern
- Exploitatie Groene Lantaarn
- Actie opzetten/ ondersteuning inzameling geld kerkdak
- Denktank invulling winkeltje kerk
- Verplaatsen bord zebrapad Spoorstraat nabij nr. 26
- Waarborgen bereikbaarheid Openbaar Vervoer
- Expositie geschiedenis Meerlo-Wanssum/ Heemkundevereniging
- Razzia monument/ Heemkundevereniging
- Opknappen speelplaats/ Mariaschool
- Aankleding, inventaris eetpunt / KBO
- Werkgroep gebruik Parochiehuis
- AED Tienray
- Representatie Mariaschool t-shirts/ petjes/ ouderraad
- Kabelbaan speeltuin
- Stationshalte Tienray in ere herstellen
- Organisatie Open Tuindag Tienray

Aandachtspunten:

A2.1

Aandacht voor karakteristieke panden en (toekomstig) gebruik ervan	Architectonische inpassing in samenwerking met gemeente, ontwikkelaar, architect	Korte/ lange termijn
--	--	----------------------

A2.6

Waken over ontwikkelingen buitengebied met betrekking tot megastallen	Ieder, dorpsgemeenschap, agrariërs	Korte/ lange termijn
---	------------------------------------	----------------------

A3.2

Buslijn door Tienray behouden/ uitbreiden	Waarborgen bereikbaarheid Tienray gemeente, provincie, Veolia	Korte/ lange termijn
---	---	----------------------

De uitvoering en het slagen van deze projecten staat of valt met inspanning en betrokkenheid van dorpsbewoners. Met initiatieven en medewerking vanuit het dorp kan de dorpsraad vanuit deze papieren versie van het DOP een praktisch hanteerbare handreiking geven voor de uitvoering van kleine en grootschalige toekomstgerichte gemeenschappelijke projecten. Sommige projecten zijn met een kleine inspanning door een werkgroep vanuit de dorpsraad te realiseren. Andere projecten vragen om een gestructureerde samenwerking met de gemeente en instanties als woningbouwvereniging, Staatsbosbeheer en potentiële subsidieverstrekkers. Bovenal is het van belang dat vanuit het dorp Tienray kennis en kunde worden gebundeld en er gezamenlijk naar wordt gestreefd het dorpsgemeenschapsgevoel naar een hoger plan te tillen.

Project	Doel / uitvoering	Prioriteit / Financiering
P2.2-1		
Realisatie betaalbare woningen voor starters en ouderen	samen met gemeente, woningbouwvereniging, projectontwikkelaar	Korte/ lange termijn
P2.3-2		
Aanplant groen Swolgenseweg	Groen in het dorp gemeente	Gerealiseerd
P2.3-3		
Aanplant groen begin Nieuwe Baan	Groen in het dorp gemeente	Korte termijn
P2.3-4		
Handhaving bomen Zwanenweg in bouwplan Zwanenberg	Groen in het dorp samen met gemeente, projectontwikkelaar	Korte termijn
P2.4-5		
Toegankelijk maken/ houden van openbare gebouwen en openbare ruimte	Betere bereikbaarheid voor ouderen en gehandicapten gemeente	Middellange termijn
P2.5-6		
Aankleding/ herinrichting Dorpskern Tienray	samen met gemeente, aangrenzende ondernemers	Gerealiseerd
P2.5-7		
Exploitatie De Groene Lantaarn	exploitatie horeca in dorpskern/ eigenaren en (enthousiaste) ondernemers	Korte termijn
P3.1-8		
Inventarisatie oprichting omnivereniging	Behoud leefbaarheid Alle verenigingen	Middellange termijn
P3.1-9		
Aanleg kabelbaan in speeltuin	Uitbreiden aanbod aan spelen Speeltuincie., gemeente	Korte termijn
P3.2-10		
Werkgroep formeren gebruik Parochiehuis	Toekomst Parochiehuis dorpsraad, werkgroep, verenigingen	Middellange termijn
P3.2-11		
Bedrukken petjes/ T-shirts voor leerlingen Mariaschool	Uitstraling/ representatie Tienray Mariaschool buiten Tienray Ouderraad/ Mariaschool	Gerealiseerd
P3.2-12		
Aankleding en inventaris voor het eetpunt KBO	KBO, Dienstencentrum Zonnehof	Gerealiseerd
P3.2-13		
Plaatsing defibrillatoren in Tienray en opleiding vrijwillige hulpverleners	Hulpverlening in dorp Rabobank, werkgroep, hard voor hart	Korte termijn
P3.2-14		
Onderzoek haalbaarheid postagentschap in Tienray	Leefbaarheid gemeente, dorpsraad, TNT	Middellange termijn

P3.2-15

Plaatsing pinautomaat in dorp	Lokale economie gemeente, bank	Middellange termijn
-------------------------------	-----------------------------------	---------------------

P3.2-16

Actie opzetten/ ondersteuning inzameling geld kerkdak, behoud Klein Lourdes	Financiering noodzakelijk onderhoud kerkgebouw samen met kerk, verenigingen, dorpsgemeenschap	Korte/ middellange termijn
---	--	----------------------------

P3.2-17

Jeugdthunk	Ontmoetingsplek creëren voor jeugd van 12 t/m 16 jaar dorpsraad, werkgroep, ouders	Korte termijn
------------	--	---------------

P4.1-18

Werkgroep Verkeersveiligheid N554 formeren	Bevorderen verkeersveiligheid N554 dorpsraad, werkgroep	Korte termijn
---	---	---------------

P4.1-19

Workshop zebepad oversteken	Bevorderen verkeersveiligheid N554 dorpsraad/ werkgroep	Korte termijn
-----------------------------	---	---------------

P5.1-20

Boswandelroute oude dorpsraad opnieuw uitzetten	Benutten landschappelijke kwaliteiten dorpsraad, verenigingen	Korte termijn
--	---	---------------

P5.1-21

Werkgroep formeren Tienray en Floriade 2012	Bovenregionale aandacht voor Tienray genereren, nieuwe gemeente, dorpsraad, ...	Middellange termijn
--	--	---------------------

P5.2-22

Exploitatie winkeltje achter kerk	Verbreden cultureel aanbod Kerkbestuur, samen met culturele instellingen in regio	Middellange termijn
-----------------------------------	---	---------------------

P5.3-23

Wandelontsluiting naar Diepeling	Bereikbaarheid natuur samen met betrokken grondeigenaren als agrariërs, gemeente en NS	Lange termijn
-------------------------------------	---	---------------

P5.3-24

Onderzoek nieuwe invulling Diepeling met kleinschalige recreatie	Benutten landschappelijke kwaliteiten gemeente, dorpsraad, Teunesen Zand & Grind, provincie	Middellange termijn
--	--	---------------------

P6.3-25

Toepassing kunstwerk dorpskern Klein-Lourdes - waterbron	Leefbaarheid dorpskern samen met gemeente, kunstenaar, dorpsraad	Korte/ middellange termijn
--	--	----------------------------

P6.3-26

Oprichting razziamonument	Herinnering aan gedeporteerde Tienraynaren in WOII Heemkundevereniging	Korte/ middellange termijn
---------------------------	--	----------------------------

P6.3-27

Verwerking herinnering aan steenfabriek in bouwplan Zwanenberg	Zichtbaarheid cultureel erfgoed, Gemeente, werkgroep Tiensteen, projectontwikkelaar	Korte termijn
--	---	---------------

9. Bijlagen

1. Thema's en resultaten van de dorpsgesprekken
2. Bronvermelding

1. Thema's en resultaten van de dorpsgesprekken

Met de stelling Zonder groei geen leefbaar dorp! blijkt duidelijk dat er behoefte is aan levensloopbestendige woningen en goedkope kleine woningen (huisje met tuintje). Plaatsen om te bouwen zijn er genoeg. Het huidige aanbod van bestaande en nieuw te bouwen koopwoningen is te duur voor jongeren/starters. Inwoners willen graag in het dorp blijven wonen. Voor het voortbestaan van verenigingen en het dorpsleven in z'n algemeen is de aanwas van nieuwe dorpsbewoners van belang.

De tweede stelling: Kansen voor toerisme: Centerparcs of hutje op de heil? Kleinschalige toeristische trekpleisters passen het best bij Tienray. Men kan goed rond Tienray wandelen en fietsen. De aangrenzende bossen zijn belangrijk en De Diepeling zou heel geschikt kunnen worden voor (water)recreatie. Een wandelontsluiting over of onder het spoor zou De Diepeling veel beter bereikbaar maken vanuit het dorp. Wellicht meer ruiterspaden aanleggen. Ook komt duidelijk naar voren dat er geen goede plaats is om gewoon een kopje koffie te drinken en dat er geen fatsoenlijke banken zijn om te verpozen in de dorpskern. Klein Lourdes is een belangrijke toeristische trekpleister voor het dorp. Hotel St. Joseph kan een stimulerende rol spelen voor het pelgrimkarakter van dorp. Toch wordt er ook met weemoed gekeken naar het leegstaande pand De Groene Lantaarn en het voormalig café op het pleintje.

Stelling drie gaat over Industrie en bedrijvigheid. Is het een bron van inkomsten of bron van ergernis? Bestemmingsplan Spoorstraat wordt geschikt geacht voor kleinschalige industrie. Belangrijk is dat het bedrijventerrein er netjes uit ziet. Over het algemeen is men tegen de komst van een grote varkenshouderij tussen Horst en Tienray. De schaal van een dergelijk nieuw bedrijf past niet zo dicht bij het dorp en in een omgeving die in de nabije toekomst als natuurgebied ontwikkeld gaat worden.

Tienray, je kunt er niet omheen! Met deze stelling wordt 'stilgestaan' bij de verkeerssituatie op de provinciale weg de N554. Op de Spoorstraat en Swolgenseweg zijn en blijven er problemen met teveel en te hard rijdend verkeer. Mogelijkheden om dit te terug te dringen zijn beperkt vanwege de doorgaande aard van wegen. In den lande zijn echter diverse plaatsen waar men er in geslaagd is het doorgaande verkeer uit de dorpskern te weren of terug te dringen.

Men ziet graag metingen naar snelheid, fijnstof en verkeersintensiteit in het kader van veiligheid en volksgezondheid.

Met de laatste stelling op de eerste avond komt het vrijwilligerswerk en verenigingen aan de orde. **Vrijwilligers en verenigingen zijn het cement van de samenleving!** Algemeen wordt opgemerkt dat het leven nu een stuk drukker is geworden. Er zijn veel meer mogelijkheden om uit te kiezen. Veel mensen vinden het niet erg om vrijwillig een klusje te doen maar als het structureel wordt, haakt men af. Men wil minder verplichtingen aangaan. Het kost veel tijd en energie en het wordt niet altijd gewaardeerd. Veel vrijwilligers stoppen door negatieve opmerkingen. Het belang van het bestaan van verenigingen wordt onderschreven maar staat of valt met de leden en een goed functionerend bestuur. Er wordt gesproken over het oprichten van een vrijwilligersvereniging.

De tweede avond start met de stelling: **Vernieuwing in de kerk, 't dak er af!** Pastoor Verheggen geeft aan dat er in de nabije toekomst een grondige bouwtechnische opknabbeurt aan het dak van de Tienrayse kerk noodzakelijk is. De kosten zijn moeilijk op te brengen door een kleine dorpsgemeenschap. De Kerk Tienray kent relatief lage inkomsten uit gezinsbijdragen, ontstaan vanwege wrevel met de voormalige pastoor. De dorpsraad wil een oproep doen om de financiële betrokkenheid van bewoners met de parochie Tienray te herstellen.

Het kerkgebouw heeft beperkingen in zijn gebruik maar is geschikt voor activiteiten als concerten, muziekkuitvoeringen, jongerenmissen, buitenlandse muziek. Wel makkelijker te gebruiken is de winkel achter de kerk, voor bijvoorbeeld koffie en verkoop van kaarten en souvenirs.

De omgeving van de kerk leent zich ook voor bijvoorbeeld een kerstmarkt tijdens de kerstperiode. Er is een afstand tussen de jongerencultuur en de kerk maar men staat er niet afkerig tegenover vanwege dorpsvorming en inbedding in de gemeenschap.

De tweede stelling gaat over de rijkdom aan voorzieningen die Tienray telt: **Nog meer voorzieningen? We hebben er al zoveel!** Naast een aantal commerciële voorzieningen is Tienray ook een groot aantal gemeenschapsfaciliteiten rijk (van kerk tot soos, van visvijver, tot (zomer)museum). Echter wat wordt gemist is een gezellige dorpskern. Het aanzien en de invulling hiervan kan veel beter. Een terras met uitstraling wordt gemist. Een terras of café bij het gemeenschapshuis is niet direct gewenst en te ver van de kern. Een pinautomaat en enkele AED's zijn wel welkom in het dorp. Door Tienrayse verenigingen georganiseerde activiteiten worden doorgaans goed bezocht door eigen dorpsgenoten. De dorpsraad heeft het voornemen een gesprek te initiëren met de besturen van verenigingen die gebouwen exploiteren/ beheren om in kaart te brengen hoe ieders vlag er bij hangt.

Stelling drie: **Alle verenigingen onder één dak!** Een bestuurlijke samenwerking zou bij het teruglopen van vrijwilligers bij verenigingen een uit nood geboren optie zijn. Een omniverenigingsstructuur is echter nog ver weg. Het is wel van belang om op een moment dat het nog goed gaat op tijd te beginnen met samenwerken. Er is een grote groep Tienraynaren betrokken bij meerdere verenigingen. Continuïteit in het bestuur van de soos wordt geroemd. De huidige maatschappij geeft minder ruimte voor verenigingsleven. Het gebruik van gemeenschapshuis kan beter. Vooral overdag is er ruimte voor initiatieven van verenigingen of particulieren. De gemeente heeft een optie om een 'multifunctionele ruimte' tussen Swolgen en Tienray te bouwen en activiteiten te bundelen in één gebouw. De gemeente kijkt naar welke subsidies zij geeft en hoe het rendement is. Het Dienstencentrum Zonnehof wordt goed gebruikt.

De stelling **Vrijwilligerswerk wordt verplicht!** gaat in op het teruglopende aantal vrijwilligers. Verplichting op kleine schaal van vrijwilligerswerk is al aan de orde. Bij grotere en kleinere activiteiten van verenigingen zoals de handboogvereniging worden leden geacht vrijwillig verplicht mee te werken aan het slagen van de organisatie en uitvoering. Toch is het soms moeilijk om mensen te krijgen voor reguliere karweien. Mensen persoonlijk aanspreken die betrokken zijn bij een gebouw, activiteit of speeltuin werkt het beste. De carnavalsvereniging werft vrijwilligers voor bardienst bij carnaval onder nieuwe bewoners van het dorp. Het mes snijdt aan twee kanten: de vereniging is ermee geholpen en nieuwe Tienraynaren maken kennis met dorpsgenoten.

De laatste stelling gaat over de dorpsraad: **Dorpsraad, actiegroep of activiteitencommissie?** Het belang van de dorpsraad wordt onderschreven! Zo gaf de in april gehouden dorpspeiling dorpsbewoners een stem inzake herindeling. Het is wel van belang dat de dorpsraad onafhankelijk, ongekleurd en politiekloos blijft. De hoeveelheid werk van de dorpsraad wordt niet altijd ingezien. Een dorpsraad vertegenwoordigt het brede belang en de stem van het dorp. Ze is een spreekbuis en kan een stimulator zijn van dorps initiatieven. Communicatie met de inwoners van het dorp is heel erg belangrijk.

2. Bronvermelding

Enquêtes - Dorpsraad Tienray (2006 – 2007)

Dop, de geest is uit de fles, handleiding voor het schrijven van een dop, April 2005, Royal Haskoning, uitgave Provincie Limburg

Dorpen praten zichzelf een crisis aan, artikel in Friesch Dagblad, 7 juni 2008, Frans Thissen

In de ziel van Thomas a Kempis, artikel over het aantrekken van spiritueel toerisme in De Volkskrant, 22 september, Pay-Uun Hiu

Vrije hand bij bouwen, artikel in Dagblad De Limburger, 24 juli 2009, Gert van Harskamp

Hengelo geeft burger echte inspraak, Waar in andere gemeenten het verhaal vaak stopt, gaat Twentse stad vaak verder met burgerparticipatie. Artikel De Volkskrant, Anka Sligter

Dorpen strijden om inwoners, artikel De Volkskrant 29 oktober 2008, Marcel van Lieshout

Pamflet in De Volkskrant, 14 Maart 2009, Dorien Pessers en Hugues Boekraad

Rapport *Smoel geven aan Noord Limburg*, December 2008, Stichting promotie Limburg

De babyboom generatie die bijna senior is, lezing Pascal Schreurs van Partner in Leisure georganiseerd door het Toeristisch platform Meerlo-Wanssum, 23 November 2005

Wat is cultuur?, Uitgeverij Het Spectrum Utrecht, Prof. dr Edgar De Bruyne

Meer dan tien huizen en één lieve vrouw, boek over Tienray, H.L.J. Raaijmakers, 2004

Nota Nationaal Samenwerkingsverband Luchtkwaliteit (NSL), 2009, Ministerie VROM. Programmabureau Luchtkwaliteit

Welkomstfolder Tienray. Werkgroep dorpsraad Tienray, 2007

Kaartmateriaal, Falkplan b.v.

Diverse websites

